

Права приватної особи в умовах пандемії COVID-19: проблеми здійснення і захисту

У монографії досліджуються актуальні проблеми, пов'язані з реалізацією та захистом прав приватної особи в умовах пандемії. Колективом авторів проаналізовано проблеми обмеження прав приватної особи в умовах пандемії, захисту особистих немайнових прав, зміни, що виникли у сфері регулювання договірних відносин під час пандемії, особливості підходів до регулювання медичної та фармацевтичної діяльності, роботи нотаріату та судів. Монографія переслідує мету розробити цілісну концепцію вирішення численних правових проблем, що виникли у зв'язку з кризою, зумовленою пандемією.

Монографія розрахована як на наукових та науково-педагогічних працівників, так і на практикуючих правознавців, а також стане на користь кожному, хто стикнувся з проблемами здійснення та захисту прав приватної особи в умовах пандемії COVID-19.

Колектив авторів:

Харитонов Євген Олегович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент Національної академії правових наук України, завідувач кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: інтродукція, п. 1.1 (у співавторстві з Харитоновою О. І.); п. 1.2.

Харитонova Олена Іванівна — доктор юридичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент Національної академії правових наук України, завідувач кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 1.1 (у співавторстві з Харитоновим Є. О.); п. 1.3.

Беляков Костянтин Іванович — доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач наукового відділу теорії, історії та філософії інформаційного права Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України: п. 2.2 (у співавторстві з Шопіною І.М.).

Булеца Сібілла Богданівна — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ «Ужгородський національний університет»: п. 5.1.

Голубева Неллі Юрійівна — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 4.1.

Кізлова Олена Сергіївна — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри цивільного та господарського права й процесу Міжнародного гуманітарного університету: п. 4.4.

Коссаk Володимир Михайлович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка: п. 1.5.

Подцерковний Олег Петрович — доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 2.4.

Савчин Михайло Васильович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Ужгородського національного університету: п. 2.1.

Сафончик Оксана Іванівна — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 6.1.

Шопіна Ірина Миколаївна — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ: п. 2.2 (у співавторстві з Беляковим К.І.).

Давидова Ірина Віталіївна — доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 4.2.

Харитоновна Тетяна Євгенівна — доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри аграрного, земельного та екологічного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 7.1.

Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 5.2 (у співавторстві з Берназ Д.В.).

Глиняна Катерина Михайлівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 6.2.

Калітенко Оксана Михайлівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 3.2.

Колодін Денис Олексійович — кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету цивільної та господарської юстиції, доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 3.1 (у співавторстві з Федоровим В.А.).

Кривенко Юлія Василівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 3.4 (у співавторстві з Адаховською Н.С.).

Мазуренко Світлана Вікторівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 5.3.

Матійко Микола Володимирович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 1.4.

Мартинюк Едуард Іванович — кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії факультету історії та філософії Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова: п. 2.3 (у співавторстві з Никитченко О.Е.).

Некіт Катерина Георгіївна — кандидат юридичних наук, доцент, докторант кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 2.5.

Никитченко Олена Едуардівна — кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури гуманітарного факультету, Одеського національного політехнічного університету: п. 2.3 (у співавторстві з Мартинюком Е.І.).

Омельчук Олександр Сергійович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 4.5.

Ткалич Максим Олегович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Запорізького національного університету: п. 4.6 (у співавторстві з Толмачевською Ю.О.).

Токарева Віра Олександрівна — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 3.3.

Федоров Валентин Андрійович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 3.1 (у співавторстві з Колодіним Д.О.).

Фасій Богдан Володимирович — кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 4.2.

Чванкін Сергій Анатолійович — кандидат юридичних наук, доцент, голова Київського районного суду м. Одеси, голова Асоціації слідчих суддів України: п. 7.2.

Адаховська Надія Сергіївна — кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 3.4 (у співавторстві з Кривенко Ю.В.).

Берназ Дмитро Васильович — викладач кафедри тактико-спеціальної вогневої та фізичної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ: п. 5.2 (у співавторстві з Берназ-Лукавецькою О.М.).

Толмачевська Юлія Олегівна — аспірант кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»: п. 4.6 (у співавторстві з Ткалич М.О.).

ЗМІСТ

ІНТРОДУКЦІЯ	
ПАНДЕМІЯ: ПРАВО ОСОБИ ЧИ ПРАВО ДЕРЖАВИ	9
РОЗДІЛ I	
ПРИВАТНА ОСОБА ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ПАНДЕМІЇ	16
1.1. Людина, громадянин, приватна особа	16
1.2. Приватна особа і приватні/цивільні та публічні/адміністративні засоби досягнення мети карантину	27
1.3. Адміністративно-правові засоби впливу на поведінку приватної особи в умовах карантину	39
1.4. Функціональні аспекти цивільного та приватного права під час пандемії	50
1.5. Реалізація суб'єктивних цивільних прав особи в умовах пандемії	65
РОЗДІЛ II	
ПРОБЛЕМА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	78
2.1. Суспільний інтерес як критерій обмеження прав людини та боротьба із пандемією	78
2.2. Інформаційна гігієна під час карантину: правовий вимір	99
2.3. Свобода релігії в умовах пандемії	119
2.4. Карантинні заходи у розрізі економічних свобод та конституційних засад підприємництва	137

2.5. Особливості захисту права приватної власності в умовах надзвичайного стану: аналіз практики ЄСПЛ	152
--	-----

РОЗДІЛ III

ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА І ПАНДЕМІЯ	167
--	------------

3.1. Особисті немайнові права особи в період пандемії: проблеми забезпечення	167
3.2. Окремі проблеми захисту персональних даних в умовах пандемії	179
3.3. Зловживання цивільним правом та право на інформацію	194
3.4. Реалізація права на освіту в умовах пандемії	204

РОЗДІЛ IV

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ	218
--	------------

4.1. Оголошення карантину у зв'язку із пандемією як форс-мажорна обставина	218
4.2. Електронні договори в умовах карантину	228
4.3. Розсуд при здійсненні цивільних прав в умовах пандемії	239
4.4. Орендні відносини в період пандемії	249
4.5. Житлові відносини і карантин	262
4.6. Права спортсменів і кіберспортсменів в умовах пандемії	276

РОЗДІЛ V

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	287
--	------------

5.1. Договір керованого доступу в умовах пандемії: переваги та недоліки	287
5.2. Особливості надання медичних послуг в умовах пандемії	302
5.3. Примусове ліцензування в сфері інтелектуальної власності щодо лікарських засобів: світовий досвід	312

РОЗДІЛ VI	
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН	329
6.1. Окремі аспекти дистанційного укладення та припинення шлюбу в період пандемії	329
6.2. Захист прав дитини в умовах пандемії	344
РОЗДІЛ VII	
ПРОБЛЕМИ НОТАРІАЛЬНОЇ ТА СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	354
7.1. Проблеми вчинення нотаріальних дій під час карантину	354
7.2. Відправлення правосуддя в умовах запровадження карантину	364
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	373

ІНТРОДУКЦІЯ ПАНДЕМІЯ: ПРАВО ОСОБИ ЧИ ПРАВО ДЕРЖАВИ

Поняття «пандемія COVID-19» брутално і стрімко увійшло в наше життя. Після того, як спалах коронавірусу SARS-CoV-2, що викликає захворювання COVID-19, був вперше помічений у китайській провінції Хубей наприкінці 2019 року, зараження цим вірусом було зафіксовано у більш ніж 130 країнах світу, включаючи Україну. З 11 березня Всесвітня організація охорони здоров'я визнала поширення хвороби — пандемією. Глава ВООЗ Тедрос Аданом Гебреїсус заявив, що пандемія COVID-19 прискорюється з експоненційною швидкістю. На перші 100 тис. випадків пішло 67 днів. На другу 100 тис. пішло 11 днів. На треті 100 тис. пішло всього 4 дні. Четверті 100 тис. зайняли всього 2 дні. На його думку, без агресивних запобіжних дій у всіх країнах мільйони можуть померти.¹

За той час, що триває COVID-19, у житті людства відбулися суттєві зміни, які торкнулися майже усіх аспектів буття людства. Пов'язана з цим криза зумовила необхідність перегляду характеру стосунків людей у різних сферах буття, ставлячи під сумнів навіть такі, здавалось би, стійкі тренди як євроінтеграція, міжнародний розподіл праці, ринків, глобалізація тощо.

¹ Глава ВООЗ: пандемія коронавірусу прискорюється з експоненційною швидкістю. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1860252-glava-vooz-pandemiya-koronavirusu-priskoryuyetsya-z-eksponentsiynoyu-shvidkisty>

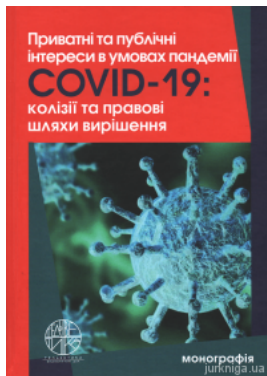
Варто зауважити, що публіцисти та експерти вбачають у пандемії та встановленні у зв'язку з нею карантинів як негативну, так і позитивну сторону.

Других набагато менше, однак їхня позиція часом виглядає доволі аргументованою. Так, журналіст Іван Верстюк вважає, що «криза, викликана пандемією коронавірусу, привчить нас до думки, що рівність можливостей — це ключовий посил сучасної демократії, а коронавірус, який приніс нам кризу, змусить переосмислити всю нинішню систему капіталізму. Обґрунтовуючи цю тезу, він зауважує, що пандемія коронавірусу зрівняла людей у їхніх базових можливостях і прагненнях. Вона всіх оселила на якийсь час у спільну комунальну квартиру, а тому коронавірус виглядає як старий, переконаний соціал-демократ, що ідеологічно сформувався на дискусіях у загально-доступній пресі. Все це виглядає, на його думку, як перезапуск нашого розуміння того, що таке капіталізм і що таке демократія. Коли італійський лікар в Мілані вибирає, кому з пацієнтів він надасть дефіцитний апарат штучної вентиляції легень, він має бути демократом. Він не може рятувати 40-річних за рахунок 80-річних. Йому хочеться врятувати всіх, хто захворів на covid-19. Це — ключовий посил демократії. Отже, демократія — це про те, щоб врятувати від бід всіх, хто цього потребує. Звісно, можна розділити суспільство на окремих фізичних осіб і порухувати їхній внесок у ВВП, у податковий прибуток держави та інші економічні індикатори. Але це буде стара картинка з 19 століття, яка призвела до кризи елітарності, виходом з якої стали дві світові війни минулого століття.²

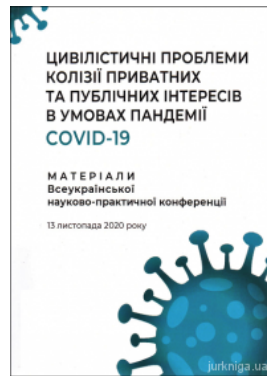
Позитивну сторону у кризі, викликаній пандемією вбачає і Тимофій Милованов, котрий зауважує, що у будь-якій пристойній бізнес-школі вчать, що криза — час можливостей.

² Верстюк І. Несподіваний урок коронавірусу. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/koronavirus-v-ukrajini-urok-yakiy-var-to-zapam-yatati-ostanni-novini-50080416.html>

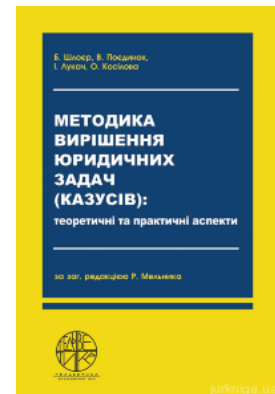
Книги, які можуть вас зацікавити

Приватні та публічні інтереси в умовах пандемії Covid-19: колізії та правові шляхи вирішення

Цивілістичні проблеми колізії приватних та публічних інтересів в умовах пандемії COVID-19

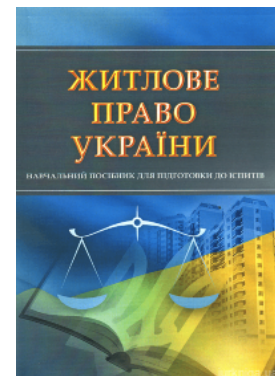
Методика вирішення юридичних задач (казусів): теоретичні та практичні аспекти

Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика

Забезпечення прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції (30 квітня 2020...)

Житлове право України. Для підготовки до іспитів

Перейти до галузі права
Цивільне право та процес

[Перейти на сайт →](#)